

Nr 136.

Av herr **Lundberg**, angående restitution till expeditionsvakten Carl Eriksson av vissa hyres- och värmeavgifter för tjänstebostad m. m.

Expeditionsvakten Carl Eriksson, anställd hos länsstyrelsen i Uppsala län, inflyttade år 1932 i anvisad tjänstebostad i Uppsala slott. Bostadens standard framgår av ett P. M. angående vaktmästare Erikssons bostad i slottet, som år 1943 upprättades av länsarkitekten Jöran Curman och i vilket det anföres:

”Bostaden är från början undermålig genom att den delas i två hälfter av landshövdingens köksfarstu.

Efter första vintern i bostaden klagade boställshavaren över att bostaden var kall. Enligt uppgift gjorde dåvarande länsarkitekt Stille i anledning härav en undersökning tillsammans med ing. David Nordeman av uppvärmningsmöjligheterna i lägenheten. Då dessa befunnos i sin ordning ansågs någon åtgärd ej erforderlig.

I protokollen från de årliga synerna 1932—34 finnes ingen anteckning angående vaktmästare Erikssons bostad. 1935 års syn uppskötts till 1936.

Efter påsyning vid de uppskjutna synerna 1936 och 1937 ha dubbeldörrar insatts mot landshövdingens köksfarstu, de gamla fönstren utbytts mot nya och div. andra smärre reparationer företagits i bostaden. I protokollen från synerna 1937—1940 finnes ingen anteckning ang. vaktm. Erikssons bostad. Detta beror på att inga synliga brister förefunnits i lägenheten. Vid några tillfällen har vid synen påpekats att lägenheten var kall, men då några direkta krav på åtgärder icke framförts och då 1932 års undersökning icke kunde finna någon orsak till lägenhetens kylighet, ha några åtgärder icke upptagits i syneprotokollen.

Den kalla vintern 1940 kunde emellertid lägenheten uppenbarligen icke hållas ens drägligt varm, vartill i någon mån även bidrog att värmen avstängdes i angränsande rikssalsutrymmen. Krav på åtgärder framfördes vid synen år 1941 och upptogs i föreslagen generalplan, men beviljades icke av byggnadsstyrelsen. Vid 1942 års syn ha åtgärder åter påsynats”.

Vid syneförrättningarna i december 1941 heter det bl. a. i syneprotokollet: ”I samtliga bostadsrum höll sig temperaturen under den kallaste perioden av den senaste vintern under $+ 10^{\circ}$ ”; trots att denna syn hölls efter vidtagna reparationer. År 1941 konstaterades även, att det saknades fyllning på trossbotten, och anslag begärdes för att avhjälpa detsamma, men detta beviljades icke av byggnadsstyrelsen; en förnyad framställning 1942 beviljades, och arbetet kom till utförande 1943.

Eriksson har också vid olika tillfällen framfört klagomål om bostaden till då-
Bihang till riksdagens protokoll 1945. 4 saml. Nr 136—139.

varande landshövdingen i länet och fått till svar, att om han bara lugnade sig skulle det ordnas. Då Eriksson framförde önskemål om att få flytta från lägenheten framhölls, att byggnadsstyrelsen var så nogräknad med att bostadsutrymmena skulle tillvaratagas; vidare gjordes samma förfrågan hos fastighetskamreren vid byggnadsstyrelsen, och enligt uppgift blev svaret, att Eriksson var tvingad att betala hyra för anvisad bostad, även om den var obeboelig.

I mars 1943 meddelade hälsovårdsnämnden i Uppsala stad länsstyrelsen, att Erikssons bostad var hälsovådlig, och i dess skrivelse anföres bl. a. följande: "Då vid besiktningen konstaterats, att bostadslägenheten i nuvarande skick under den kalla årstiden icke låter sig uppvärmas i tillbörlig grad och till följd därav är hälsovådlig, har nämnden funnit sig nödsakad att meddela förbud mot lägenhetens användande som bostad under nämnda årstid, intill dess det anmärkta missförhållandet blivit vederbörligen avhjälpt".

Erikssons bostad består av två rum och kök. Den årliga hyran före den 1 april 1942 utgjorde 324 kronor plus värme och utan ersättning utförande av vissa arbeten, som f. n. omhänderhas av annan befattningshavare och arvoderas med 400 kronor pr år. Efter nämnda dag skulle hyran utgå efter 600 kronor pr år plus värme. Det kan i detta sammanhang anföras, att värmeavgiften för Erikssons lägenhet utgår med 220:80 kr. pr år för en golvyta av 50 m², under det att de två andra vaktmästarna för sina lägenheter å respektive 59 och 64 m² golvytor betala 193:20 kr. pr år.

Med eget yttrande överlämnade den 15 februari 1943 länsstyrelsen i Uppsala län till byggnadsstyrelsen en av Eriksson ingiven framställning om viss restitution av för hans tjänstebostad under åren 1932—1942 erlagd hyra. Eriksson yrkar däri, att han skall återfå erlagd hyra under fyra månader av vart och ett av åren oktober 1932—oktober 1942 ($11 \times 108 =$) med 1 188 kr. och dels erlagda värmeavgifter för samma år med ($9 \times 60 + 2 \times 204 =$) 948 kr. eller med tillhoppa 2 136 kronor.

I länsstyrelsens yttrande sägs bl. a.: "Av den förebragta utredningen i ärendet anser länsstyrelsen framgå, att Eriksson med fog kan göra anspråk på viss återbäring av för bostaden i fråga erlagd hyra och värmekostnad. Då bostaden under nuvarande jämförelsevis milda vinter ansetts otjänlig som bostad, gäller detta i ännu högre grad de tre sista kalla vintrarna. Det är ställt utom allt tvivel, att bostaden under åtminstone fyra månader av året icke varit beboelig. Länsstyrelsen anser sig fördenskull i så måtto böra tillstyrka bifall till Erikssons framställning, att han berättigas återbekomma erlagd hyra och värmekostnad under fyra månader under vart och ett av hyresåren 1939/1940, 1940/1941, 1941/1942 och 1942/1943". Den av länsstyrelsen förordade restitutionen omfattade endast fyra år och den sammanlagda återbetalningen skulle utgöra 696 kronor. Byggnadsstyrelsen avslag både Erikssons och länsstyrelsens framställningar.

I skrivelse till Konungen av den 18 mars 1944 överklagade Eriksson byggnadsstyrelsens beslut och hemställde, att Kungl. Maj:t måtte tillerkänna honom

viss restitution å erlagda hyres- och värmeavgifter för tiden 1932—1942 med sammanlagt 2 136 kr.

Enligt beslut den 1 december 1944 tillerkände Kungl. Maj:t, efter infortrade yttranden från byggnadsstyrelsen, statskontoret, riksräkenskapsverket och nuvarande landshövdingen i Uppsala län, Eriksson restitution för erlagda hyror och värmeavgifter för fyra månader under vart och ett av hyresåren 1939/40—1942/43.

Av det anförda torde tydligt framgå, att den år 1932 till Eriksson anvisade tjänstebostaden befann sig i sådant skick, att den icke motsvarade hälsovårdsstadgans föreskrifter; att Erikssons vid olika tillfällen framförda klagomål över bostadens beskaffenhet av länsstyrelsen och byggnadsstyrelsen icke beaktats; och att det synes vara berättigat, att Eriksson icke borde erlagga hyra och värmeavgifter för en bostad, som icke var användbar under viss tid av året.

Det är också i hög grad anmärkningsvärt, att länsstyrelsen, som är högsta tillsynsmyndighet inom länet för att hälsovårdsstadgans föreskrifter efterlevas, och vilken kan förelägga tredskande lägenhetsägare att följa densamma, icke själv ser till, att den tjänstebostad som anvisas lägre tjänsteman fyller hälsovårdsstadgans krav.

Det är även angeläget, att snara åtgärder vidtagas för att byggnadsstyrelsen på ett bättre och vidsyntare sätt handhar sina arbetsuppgifter, än vad det bl. a. synes framgå av detta ärendes behandling. Ty det är av grundläggande betydelse, att en statlig tillsynsmyndighet och verkställande myndighet tillser, att de allmänna principer, som riksdag eller andra myndigheter beslutat skola gälla, även efterföljas och komma till praktiska uttryck inom statliga verk och institutioner.

Det synes mig även vara rätt och skäligt, att restitution å av Eriksson erlagda hyror och värmeavgifter utsträcker till att omfatta alla hyresåren 1932—1942 och att utöver den av Kungl. Maj:t beslutade restitutionen för 1939/40—1942/43 å 696 kr. riksdagen måtte tillerkänna Eriksson en ytterligare restitution å 1 440 kr., som täcker Erikssons krav på 2 136 kr.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställas,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att erforderliga åtgärder vidtagas för att tjänstebostäder som anvisas skola befinna sig i sådant skick, som hälsovårdsstadgan och allmän bostadsstandard kräva, samt

att tillerkänna expeditionsvakten Carl Eriksson restitution på erlagda hyres- och värmeavgifter med 1 440 kronor.

Stockholm den 20 januari 1945.

John Lundberg.